

In-Use Utiliteitsbouw

Marktconsultatie ronde 2

Augustus 2024

Inhoud document: categorie 'Materiaalstromen'

RSC 01 – Conditiemeting

Criteria omtrent de conditiemeting zijn in lijn gebracht met de NEN 2767 en er is gespecificeerd wanneer gebreken groot of klein zijn. Daarnaast is de leesbaarheid van de credit verbeterd.

RSC 02 – Voorzieningen voor hergebruik en recycling

De credit is herschreven om beter aan te sluiten op de afvalscheiding en inzameling in de praktijk. Bij de eerste vraag moeten projecten inzichtelijk maken welke stromen er gegeneerd worden bij de Asset en bij de tweede vraag moet op basis daarvan de faciliteiten voor het inzamelen en scheiden van afval worden ingericht.

Daarnaast is de Exemplary performance voor het inzamelen van bouwafval bij renovatie/herinrichting uit de richtlijn gehaald. De Exemplary performance is door veel projecten behaald wat aangeeft dat het geen uitzonderlijke prestatie is.

RSC 05 – Duurzaam inkopen

De credit is herschreven om de leesbaarheid en praktische uitvoerbaarheid te verbeteren. Inhoudelijk is er geen grote wijzigingen gemaakt.

Er is een Exemplary performance toegevoegd om projecten te belonen die alleen met leveranciers samenwerken die beschikken over een ISO 14001 gecertificeerd milieumanagementsysteem.

Het stimuleren van meer inzicht in de technische staat van het gebouw. Met als doel om planmatig onderhoud, reparaties en renovaties tijdig in te plannen en een grotere impact op het milieu en hogere kosten in een later stadium te voorkomen. De verwachte levensduur van het gebouw wordt hiermee behaald of verlengd.

RSC 01

Conditiemeting

Deel	: Asset
Beschikbare punten	7
Exemplary Performance	0
Verplicht vanaf:	: -

Vraag 1

Is er een conditiemeting in de afgelopen 5 jaar uitgevoerd?

Punten	Antwoord	Selecteer één antwoordoptie
0	A.	Er is geen conditiemeting uitgevoerd.
1	B.	Er is een conditiemeting door de beheerder van het gebouw uitgevoerd.
2	C.	Er is een conditiemeting door de beheerder van het gebouw uitgevoerd, conform de procedure van een derde partij of een norm.
3	D.	Er is een conditiemeting door een externe organisatie uitgevoerd, conform de procedure van een derde partij of een norm.

Vraag 2

Zijn er maatregelen getroffen om geïdentificeerd gebreken te verhelpen?

Punten	Antwoord	Indien B, C of D is geselecteerd, selecteer één antwoordoptie
0	E.	Er zijn geen werkzaamheden uitgevoerd om geïdentificeerde gebreken te verhelpen en er is geen onderhoudsplan.
1	F.	Er zijn geen werkzaamheden uitgevoerd om geïdentificeerde gebreken te verhelpen, maar er is een onderhoudsplan opgesteld waarin is opgenomen wanneer de gebreken worden aangepakt
2	G.	Alle grote gebreken zijn verholpen.
3	H.	Alle grote gebreken zijn verholpen en in het onderhoudsplan is vastgelegd wanneer de kleine gebreken worden aangepakt.
4	I.	Alle geïdentificeerde grote en kleine gebreken zijn verholpen of het gebouw verkeerd in uitstekende conditie en er zijn geen gebreken geconstateerd

Criteria

#	Criteria	Toepasbaar op antwoord
1.	In een conditiemeting wordt de technische staat van de asset beoordeeld. Dit omvat de hoofdbouwelementen, componenten, bouwkundige delen (zowel binnen als buiten) en installaties. Hierin zijn minimaal de volgende onderdelen opgenomen: <ol style="list-style-type: none"> 1. Staat van de bouwkundige elementen 2. Staat van de installatietechnische elementen 3. Staat van de afwerkingselementen 	B – D
2.	De conditiemeting is opgesteld conform NEN 2767 of gelijkwaardig en niet ouder dan 5 jaar.	C, D

3.	<p>Is de asset jonger dan vijf jaar en heeft er bij oplevering een commissioning van de installaties, regelsystemen en de bouwkundige schil plaatsgevonden, dan kun je dit als gelijkwaardig aan een conditiemeting aanmerken.</p> <p>De commissioning voldoet aan de volgende vereisten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een commissioningsmanager is aangesteld voor het plannen, uitvoeren en monitoren van de pre-commissioning, commissioning en testwerkzaamheden. Hieronder vallen ook hercommissioningswerkzaamheden. - Commissioning wordt uitgevoerd conform ISSO 107 of gelijkwaardig. - Er is een thermografisch onderzoek conform ENE 04 uitgevoerd waaruit blijkt dat de warmte-isolatie op de juiste manier is aangebracht en er geen thermische onregelmatigheden worden geconstateerd. - Er is een luchtdoorlatendheidsmeting conform ENE 04 uitgevoerd waaruit blijkt dat het gebouw voldoet aan de ontwerpspecificaties ten aanzien van luchtdichtheid. 	B - D
4.	<p>De conditiemeting is uitgevoerd door een deskundig persoon</p> <p>Een deskundig person is iemand die is opgeleid en gekwalificeerd om conditiemetingen uit te voeren. Deze heeft bovendien minstens twee conditiemetingen van een vergelijkbaar asset uitgevoerd of een significante bijdrage geleverd in de afgelopen vijf jaar. De volgende voorbeelden mogen worden beschouwd als een deskundig persoon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gebouwbeheerder - Bouwkundig ingenieur - Architecten - Bouw inspecteurs - Leden van instellingen of verenigingen die een opleiding hebben gevolgd op het gebied van 'due dilligence' en/of conditiemetingen. - Geregistreerd is als NEN 2767 inspecteur of bij DBCA of een gelijkwaardige erkenning heeft. 	B, C
5.	<p>De conditiemeting is uitgevoerd door een erkend persoon die als inspecteur NEN 2767 is geregistreerd bij DBCA of een gelijkwaardige erkenning heeft. Deze persoon is werkzaam bij een externe organisatie.</p>	D
6.	<p>Antwoordoptie F t/m I kunnen alleen worden behaald als er punten zijn toegekend voor antwoordoptie B, C of D</p>	F - I
7.	<p>De gebreken worden gecategoriseerd op basis van de conditie van kleine tot grote gebreken om de prioriteit voor het uitvoeren van werkzaamheden te bepalen.</p> <p>Categorieën: Geen gebreken – conditie 1 Kleine gebreken – conditie 2 t/m 3 Grote gebreken – conditie 4 – 6</p> <p>Zie de aanvullende informatie voor een toelichting van de conditiecategorieën.</p>	F - I
8.	<p>De conditiemeting omvat aanbevelingen voor onderhoud, reparatie, vervanging of renovatie. Maatregelen om geïdentificeerde kleine en/of grote gebreken te verhelpen zijn geïmplementeerd of staan ingepland om te worden geïmplementeerd.</p>	F - I

Aanvullende informatie

Conditiecategorieën

De conditiecategorieën zijn opgesteld aan de hand van de NEN 2767. Waarbij:

Conditie 1 (Uitstekend):

- Het onderdeel verkeert in nieuwstaat.
- Er zijn geen gebreken of veroudering zichtbaar.
- Onderhoud is niet nodig.

Conditie 2 (Goed):

- Het onderdeel vertoont lichte tekenen van veroudering of minimaal gebruik.
- Kleine gebreken kunnen aanwezig zijn, maar deze hebben geen invloed op de functionaliteit.
- Preventief onderhoud kan nodig zijn om de goede staat te behouden.

Conditie 3 (Redelijk):

- Het onderdeel vertoont duidelijke tekenen van veroudering of matig gebruik.
- Enkele gebreken zijn aanwezig en kunnen mogelijk op korte termijn problemen veroorzaken.
- Regelier onderhoud is noodzakelijk om verdere achteruitgang te voorkomen.

Conditie 4 (Matig):

- Het onderdeel vertoont aanzienlijke tekenen van veroudering en/of gebruik.
- Meerdere gebreken zijn aanwezig die de functionaliteit beïnvloeden.
- Reparaties zijn nodig om de functionaliteit en veiligheid te waarborgen.

Conditie 5 (Slecht):

- Het onderdeel vertoont ernstige tekenen van veroudering en/of zwaar gebruik.
- Veel gebreken zijn aanwezig die de functionaliteit ernstig belemmeren.
- Uitgebreide reparaties of vervanging zijn noodzakelijk.

Conditie 6 (Zeer slecht):

- Het onderdeel is sterk verouderd en vertoont zeer ernstige gebreken.
- De functionaliteit is niet langer gewaarborgd, en er is sprake van een gevaarlijke situatie.
- Vervanging of zeer uitgebreide renovatie is dringend nodig.

Bewijsvoering

Criteria	Vereisten bewijsvoering
-	De hieronder genoemde bewijsvoering is niet uitputtend. Zie daarom ook paragraaf 4.2 'Type bewijsmateriaal' voor typen bewijsmateriaal die toegepast kunnen worden om aan te tonen dat aan de credit eisen wordt voldaan.
1, 2, 3, 7,8	Documentatie van de uitgevoerde conditiemeting en/of commissioning.
4, 5	De naam van de medewerker en organisatie (van de onafhankelijke derde partij indien toepasbaar) die de conditiemeting heeft uitgevoerd. En informatie die de kennis en ervaring aantoont van de persoon die de meting heeft uitgevoerd.
7,8	Documentatie/ foto's waaruit blijkt dat er maatregelen zijn getroffen om geïdentificeerde gebreken te verhelpen, of dat maatregelen zijn ingepland om de gebreken te verhelpen in bijvoorbeeld een MJOP

Definities

Een derde partij:

Een persoon of organisatie die wordt erkend als onafhankelijk ten opzichte van de betrokken partijen. Voor deze credit geldt dat de derde partij onafhankelijk is ten opzichte van de organisatie die de asset beheert, in eigendom heeft of gebruikt.

Commissioningsmanager

Een onafhankelijke deskundige persoon verantwoordelijk voor het plannen, uitvoeren en monitoren van de commissioningswerkzaamheden. De persoon is onafhankelijk van de installatie-adviseur en het uitvoerend installatiebedrijf. De persoon heeft aantoonbare ervaring als commissioningsmanager. Personen die met deze kwalificatie zijn opgenomen in het Register van Erkende commissionairs bij DBCA voldoen in ieder geval aan deze kwalificatie.

Referenties

- NEN 2767-1 Conditiemeting - Methodiek
- NEN 2767-2 Conditiemeting van bouw- en installatiedelen - Gebrekenlijsten

Voorzieningen voor hergebruik en recycling

Het beschikbaar stellen van voorzieningen om het hergebruiken, herbestemmen en recyclen van afval te faciliteren.

RSC 02

Voorzieningen voor hergebruik en recycling

Deel : Asset

Beschikbare punten 6

Exemplary Performance : 2

Verplichte credit : Outstanding
Antwoord-
optie B, C
en D**Vraag 1**

Is er onderzocht welke afvalstromen er vrijkomen bij het beheer en gebruik van de asset?

Punten	Antwoord	Selecteer één antwoordoptie
0	A.	Nee
2	B.	Ja, voor het beheer van de asset
3	C	Ja, voor het beheer en gebruik van de asset

Vraag 2

Zijn er faciliteiten aanwezig om de geïdentificeerde afvalstromen gescheiden in te zamelen, op te slaan en af te laten voeren?

Punten	Antwoord	Selecteer één antwoordoptie. De exemplary kan los worden geselecteerd
0	C.	Nee
3	D.	Ja, er zijn faciliteiten aanwezig om de geïdentificeerde afvalstromen gescheiden in te zamelen en op te slaan?
Exemplary	E.	Er is een opslagruimte bij de asset of in de omgeving aanwezig voor de opslag van herbruikbare materialen.

Criteria

#	Criteria	Toepasbaar op antwoord
1.	Om te bepalen welke afvalstromen relevant zijn voor de asset om in te zamelen moet er geïdentificeerd worden welke afvalstromen er worden gegeneerd.	B, C
2.	Antwoordoptie B of C moet behaald zijn om punten te kunnen behalen voor antwoordoptie D	D
3.	De afvalstromen die gescheiden worden ingezameld sluiten aan op de afvalstromen die zijn geïdentificeerd bij antwoordoptie B en C en sluiten aan bij het Landelijk afvalbeheerplan (LAP3), zie aanvullende informatie. Zie ook gebruik specifieke criteria Daarnaast moet de afvalverwerker de ingezamelde afvalstromen gescheiden ophalen.	D

4.	De ruimte voor afvalscheiding voldoet aan het onderstaande: a) Voldoet aan de eisen van 'Omvang ruimte' (zie methodiek). b) Is toegankelijk en goed bereikbaar voor relevante gebouwgebruiker en facilitair management voor het verzamelen van afval én voor de afvalinzamelaar/verwerker zodat de afvalcontainers eenvoudig kunnen worden opgehaald c) Is verlicht en geventileerd voor veilig gebruik. d) Is zo gepositioneerd of is voorzien van maatregelen zodat gebouwgebruikers en de directe omgeving zo min mogelijk geluidshinder ervaren. e) Is voorzien van een watertappunt, als er organisch afval wordt opgeslagen of wordt gecomposteerd.	D
5.	De containers voor afvalscheiding: a) Voldoen aan de eisen van 'Omvang afvalcontainers' (zie Methodiek). b) Zijn bij elkaar gegroepeerd. c) Zijn ontworpen voor de afvalstroom waarvoor ze zijn bestemd en zijn afsluitbaar, niet-absorberend en lekvrij om te voorkomen dat vervuild afval lekt. d) Zijn duidelijk gelabeld zodat gebruikers weten welke afvalstroom bij welke container hoort.	D
6.	Antwoordopties B, C en D moeten zijn behaald om punten te kunnen behalen voor antwoordoptie E	E
7.	De opslagruimte voor herbruikbare materialen: a) Moet gescheiden zijn van de reguliere ruimte voor afvalscheiding b) Is droog, afgesloten en veilig. c) Heeft voldoende omvang om de verwachte hoeveelheid herbruikbare materialen op te slaan. Als er gegevens beschikbaar zijn over de hoeveelheid herbruikbare materialen moet dit worden gebruikt om een schatting te maken welke omvang de ruimte moet hebben.	E

Gebruik specifieke criteria

Retail	Als de huurders van de asset bestaan uit kleine bedrijven dan is het in diverse gemeentes toegestaan om tegen betaling gebruik te maken van de gemeentelijke afvalinzameling. Hiervoor is een vergunning, toezegging van gemeente of abonnement met de gemeente voor nodig. Als dit aanwezig is dan is de huurder er verantwoordelijk voor dat de juiste faciliteiten aanwezig zijn om het afval in te zamelen en dat het wordt ingezameld in de afvalstromen die de gemeente voorschrijft.
--------	--

Aanvullende informatie

In het landelijk afvalbeheerplan (LAP) wordt het kader geschetst voor afval en circulaire economie in Nederland. Het beleidskader beschrijft afvalactiviteiten zoals afvalscheiding, inzamelen, recycling, verbranden, storten en grensoverschrijdend transport. Daarnaast komen ook andere onderwerpen aan de orde, zoals circulaire economie, het onderscheid afvalstof of niet-afvalstof, zeer zorgwekkende stoffen en vergunningverlening en toezicht

Volgens het Landelijk afvalbeheerplan (LAP3) moeten de volgende bedrijfsafvalstoffen (maar niet beperkt tot) in ieder geval gescheiden worden ingezameld als ze aanwezig zijn:

- Batterijen en accu's
- Elektrische en elektronische apparatuur
- Gevaarlijke afvalstoffen

Daarnaast schrijft het Landelijk afvalbeheerplan (LAP3) voor hoeveelheden bedrijfsafvalstoffen gescheiden moeten worden, zie hiervoor de tabel RSC02.1.

Voorzieningen voor hergebruik en recycling

Methodiek

Omvang ruimte

De omvang van de voorziening wordt als volgt bepaald:

1. Is de asset gedurende drie jaar in gebruik en is er data verzameld (credit RSC 06), dan kan de omvang van de ruimte als voldoende worden bevonden op basis van de verzamelde data van het gegenereerde afval in het verleden.
2. Is er geen data beschikbaar, hanteer dan de volgende richtlijn:
  - a) Tenminste 2m² per 1000m² BVO voor asset < 5000m²
  - b) Minimaal 10m² voor assets ≥ 5000m²
  - c) Een extra 2m² per 1000m² BVO waar catering wordt verstrekt (met een extra minimum van 10m² voor assets ≥ 5000m²). Het totale BVO van de asset wordt afgerond naar de dichtstbijzijnde 1000m².
3. De ruimte voor recyclebaar afval is aanvullend op de ruimte en voorzieningen die er zijn voor restafval.
4. Voor grote, consistente hoeveelheden geproduceerd bedrijfsafval zijn statische afvalpersen of balenpersen aanwezig. Deze zijn in een aangewezen (afval)servicegebied of een speciale afvalbeheervoorziening geplaatst.
5. Is de voorziening voor afval dat gegenereerd wordt door de facilitaire dienst/gebouwbeheerder gescheiden van de voorziening voor afval dat gegenereerd wordt door de gebouwgebruiker(s)? Voer de bovenstaande stappen dan voor elke voorziening afzonderlijk uit.

Omvang afvalcontainers

Voor de afvalstromen die moeten worden gescheiden moet de grootte en het aantal containers zijn gebaseerd op:

1. De te verwachten hoeveelheid af te voeren afval, bepaald door:
  - a) De verzamelde afvaldata, indien de asset gedurende de vorige drie jaar in gebruik is en er data verzameld is (zie RSC 06).
  - b) Als er geen afval data beschikbaar is, moeten er schattingen worden gemaakt op basis van het gebouwtype en de processen die in de asset plaatsvinden. Schattingen van het afval dat door de gebouwgebruiker wordt gegenereerd, moeten worden afgestemd met de gebouwgebruiker(s).
2. De aanwezigheid van lokale afvalverzamelaars voor inzameling en recycling van de te verwachten afvalproductie.
3. Zodra afvalstromen in dezelfde container worden ingezameld en opgeslagen (gecombineerd), toont de afvalverzamelaar aan dat het gecombineerde afval in de geïdentificeerde afvalstromen wordt gescheiden.
4. Informatie over afval gegenereerd door de gebouwbeheerder of gebouwgebruiker.

Checklist en tabellen

In het Landelijke Afvalbeheerplan 2017-2029 is vastgelegd welke afvalstoffen gescheiden moeten worden.

Voor sommige bedrijfsafvalstoffen wordt afvalscheiding vanaf een bepaalde hoeveelheid voorgeschreven. Zie hiervoor onderstaande tabel:

Tabel RSC02.1: Bedrijfsafvalstoffen waarvan gescheiden houden alleen in specifieke gevallen wordt gevergd

Afvalstoffencategorieën	Gescheiden houden en gescheiden afgeven wordt gevergd als:
Papier en karton	Wekelijks ontstaat.
Bioafval en daarmee vergelijkbaar biologisch afbreekbaar bedrijfsafval	Vrijkomt bij landbouw OF Dagelijks ontstaat bij een bedrijf met een professionele keuken OF Dagelijks ontstaat bij handel/verkoop (incl. veilingen)
Glazen verpakkingen	dagelijks ontstaat
Kunststof	Landbouwplastic: - Vrijkomt bij landbouw OF Folie: - Wekelijks ontstaat OF - Incidenteel 400 liter of meer vrijkomt

EPS (piepschuim) verpakkingen	Wekelijks ontstaat OF Incidenteel 1000 liter of meer vrijkomt.
A- en B-hout of houten verpakkingen	Maandelijks 3 m3 of meer vrijkomt OF Incidenteel 3m3 of meer vrijkomt
Groenafval	Vrijkomt bij landbouw, bos en natuur of openbaar groen, OF Wekelijks vrijkomt, OF Incidenteel 3m3 of meer vrijkomt.
Textiel	Als bedrijfskleding, linnengoed en of onverkoopbaar textiel: Wekelijks ontstaat, OF Incidenteel 1 m3 of meer vrijkomt
Matrassen	Incidenteel in hoeveelheden van 10 stuks of meer vrijkomen.

Bewijsvoering

Criteria	Vereisten bewijsvoering
-	De hieronder genoemde bewijsvoering is niet uitputtend. Zie daarom ook paragraaf 4.2 'Type bewijsmateriaal' voor typen bewijsmateriaal die toegepast kunnen worden om aan te tonen dat aan de credit eisen wordt voldaan.
1	Documentatie (bijvoorbeeld afval rapportages, facturen afvalverwerker, uitkomsten enquête, etc.) over geïdentificeerde afvalstromen
3	Documentatie betreffende afvalstromen die worden ingezameld en documentatie waarin wordt aangetoond dat de afvalverwerker de afvalstromen gescheiden ophaald. Indien aanwezig, documentatie betreffende afspraken met gemeente over afvalinzameling
4 -5	Foto's van de betreffende afvalcontainers en de ruimte voor de afvalcontainers.
7	Foto's van de betreffende ruimte voor de opslag van herbruikbare materialen en documentatie waarin wordt onderbouwd dat de ruimte voldoende omvang heeft.

Definities

Toegankelijkheid ruimte:

De ruimte kan als toegankelijk worden gezien indien de ruimte binnen 20 meter van de ingang van de asset ligt. Mogelijk kunnen de voorzieningen, afhankelijk van de omvang van de asset, restricties of afspraken met de huurder, niet binnen de 20 meter van de ingang liggen. Als dat het geval is, moet er beoordeeld worden of de ruimte 'toegankelijk' is voor de gebruiker en voor de afvalverwerker.

Gecombineerde recyclebaar afval:

Gecombineerd recyclebaar afval is de inzameling van meerdere materialen die kunnen worden gerecycled in één afvalvoorziening. Voorbeelden van recyclebare materialen die veelal worden gecombineerd zijn glas, karton en papier, plastic, metalen en drinkpakken (PMD).

Herbruikbare bouwmaterialen:

Overgebleven, reserveonderdelen of verwijderde bouwproducten van de asset die mogelijk hergebruikt kunnen worden tijdens de toekomstige onderhouds-, vervangings-, reparatie-, inrichtings- of renovatiewerkzaamheden aan de asset. Bouwproducten die in de toekomst mogelijk moeilijk verkrijgbaar zullen zijn, worden als minimum beschouwd, denk hierbij aan producten met een specifiek ontwerp, die deel uitmaken van een specifiek ontwerp of systeem waarvan de productie mogelijk stop wordt gezet (bijvoorbeeld tapijttegels, plafondplaten, armaturen, klimaatinstallatie-componenten).

Afvalpers of balenpers:

Een machine die is ontworpen om afvalstromen te comprimeren om zo de opslag- en transportefficiëntie te verbeteren.

Referenties:

- Landelijk afvalbeheerplan 2017 -2029 (tweede wijziging), Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Duurzaam inkopen

Het herkennen en stimuleren van de inkoop van meer duurzame producten en diensten.

RSC 05

Duurzaam inkopen

Deel : Beheer

Beschikbare punten 8

Exemplary Performance 2

Verplicht vanaf: : Acceptable
Antwoord-
optie B

Vraag

Is er een duurzaam inkoopbeleid opgesteld door het facilitair management van de asset en wordt deze toegepast?

Punten	Antwoord	Selecteer alle antwoordopties die van toepassing zijn.
0	A.	Er is geen duurzaam inkoopbeleid.
1	B.	Ja, en de inkoop van legaal gekapt en verhandeld hout is voor alle houtproducten (en op hout gebaseerde producten) onderdeel van het duurzaam inkoopbeleid
3	C.	Ja, en bij onderhoud, reparaties, vervangingswerkzaamheden en verbouwingswerkzaamheden wordt het duurzaam inkoopbeleid toegepast door het facilitair management en (indien van toepassing) de aannemer
3	D.	Ja, en bij inkoopbeslissingen van consumptiegoederen en apparatuur wordt het duurzaam inkoopbeleid toegepast door het facilitair management
1	E.	Ja, en er is een procedure/beleid aanwezig om het duurzaam inkoopbeleid jaarlijks te evalueren op effectiviteit en om de doelen voor duurzaam inkopen te evalueren en eventueel bij te stellen of aan te scherpen.
Exemplary	F.	De gebouwgebruikers passen het duurzaam inkoopbeleid toe
Exemplary	G.	Het facilitair management beschikt over een gecertificeerd milieu-managementsysteem conform ISO 14001 of gelijkwaardig waar het duurzaam inkoopbeleid onderdeel van is.
Exemplary	H.	Alle leveranciers beschikken over een milieu- managementsysteem gecertificeerd conform ISO 14001 of gelijkwaardig.

Criteria

#	Criteria	Toepasbaar op antwoord
1.	<p>De inkoop van legaal gekapt en verhandeld hout is voor alle houtproducten (en op hout gebaseerde producten) onderdeel van het duurzaam inkoopbeleid en moet zijn onderschreven door het hoger management.</p> <p>Het inkoopbeleid geeft voorkeur aan houtproducten (en op hout gebaseerde producten) voldoen aan een van de onderstaande standaarden:</p> <ul style="list-style-type: none"> - FSC-certificering - PEFC-certificering - SFI-certificering - Een andere type certificatiesysteem dat is goedgekeurd door het Timber Procurement assessment comité (TPAC). 	B
2.	<p>In het inkoopbeleid is opgenomen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doelen omtrent duurzaamheid om inkoopactiviteiten hierop in te richten 2. De prestatie beschrijving van relevante indicatoren die aansluiten bij de inkoop gerelateerde activiteiten (zie aanvullende informatie) 3. De manier waarop keuzes tussen producten wordt gemaakt 	B - G
3.	De directie van het facilitair management onderschrijft het duurzaam inkoopbeleid	B - G
4.	Als het duurzaam inkoopbeleid van toepassing is op meerdere assets of op organisatieniveau is doorgevoerd. Dan moeten de processen uit de ISO 20400:2017 worden gevolgd.	B - G
5.	Als aannemers en/of gebouwgebruikers kunnen garanderen hun eigen duurzaam inkoopbeleid voldoet aan de eisen van het inkoopbeleid van het facilitair management dan kunnen er punten worden toegekend voor antwoordoptie C en/of H	C, F
6.	<p>De procedure/beleid voor de evaluatie van het inkoopbeleid moet focussen op de effectieve implementatie van het inkoopbeleid én op de gestelde doelen omtrent de duurzaamheid van inkoopactiviteiten. De procedure/beleid kan onderdeel zijn van het inkoopbeleid.</p> <p>De evaluatie wordt jaarlijks uitgevoerd in samenspraak met het hoger management van het facilitair management</p>	E

7.	Antwoordoptie F, G en H kunnen alleen behaald worden als aan antwoordoptie B t/m E wordt voldaan	F, G, H
8.	Het milieumanagement- systeem heeft een geldig certificaat conform ISO 14001 en is door een derde partij gecertificeerd.	G
9.	Alle leveranciers hebben een milieumanagement- systeem met een geldig certificaat conform ISO 14001 en is door een derde partij gecertificeerd Dit geldt voor alle diensten die gerelateerd zijn aan de inkoopactiviteiten.	H

Aanvullende informatie

Indicatoren duurzaam inkoopbeleid:

- Het aandeel hernieuwbare grondstoffen.
- Het aandeel secundaire materialen.
- Het aandeel hergebruikte producten.
- De milieuprestatie van producten en materialen.
- De losmaakbaarheid van producten en materialen.
- Kritieke en schaarse grondstoffen.
- Toxische stoffen.
- Het verlengen van de levensduur van producten.
- Het waardebehoud van de levensduur van producten.
- Social Return on Investment.
- Circulaire verdienmodellen zoals product-as-a service, take-back systemen (terugname door producent na gebruik).
- Een laag energiegebruik gedurende de levensduur (a.d.h.v. bijvoorbeeld het energielabel).

Gelijkwaardige normen:

Standaarden gelijk aan ISO 14001 De volgende standaarden zijn erkend als gelijkwaardige normen aan ISO 14001:

- EMAS – Eco-management and audit scheme

Legaal gekapt hout:

Legaal gekapte houtproducten (en op hout gebaseerde producten) zijn afkomstig uit een bos waar er aan de volgende criteria wordt voldaan:

- De bosbeheerder of eigenaar bezit rechten om het bos legaal te beheren.
- Er wordt door de bosbeheerder en aannemers voldaan aan lokale en nationale regelgeving, inclusief de relevante gebruikscriteria voor:
  - Bosbeheer
  - Milieu
  - Arbeid en welzijn
  - Gezondheid en veiligheid
  - Ambtstermijn van andere partijen en gebruiksrechten
  - Alle relevante royalty's en belastingen zijn betaald.
  - Er wordt volledig voldaan aan de criteria van CITES.

Legaal gekapt en verhandeld hout:

Legaal verhandelde houtproducten (en op hout gebaseerde producten) zijn:

- Geëxporteerd in navolging van wetgeving van het exportland omtrent de export van hout en houtproducten, inclusief de betaling van exportbelastingen, verplichtingen of heffingen.
- Geïmporteerd in navolging van wetgeving van het importland omtrent de import van hout en houtproducten, inclusief de betaling van exportbelastingen, verplichtingen of heffingen.
- Verhandeld in navolging van wetgeving omtrent de overeenkomst van de internationale handel in bedreigde soorten (CITES) waar toepasbaar.

Bewijsvoering

Criteria	Vereisten bewijsvoering
-	De hieronder genoemde bewijsvoering is niet uitputtend. Zie daarom ook paragraaf 4.2 'Type bewijsmateriaal' voor typen bewijsmateriaal die toegepast kunnen worden om aan te tonen dat aan de credit eisen wordt voldaan.
1, 2,	Het duurzaam inkoopbeleid
1	Documentatie/verklaring van onderschrijving duurzaam inkoopbeleid m.b.t. houtproducten door hoger management
3	Documentatie/verklaring van onderschrijving duurzaam inkoopbeleid door directie.
4	Het duurzaam inkoopbeleid opgesteld in lijn met processen uit ISO 20400:2017.
5	Documentatie en verklaring van aannemer en/of gebouwgebruiker waarin wordt verantwoord dat hun duurzaam inkoopbeleid voldoet.
6	Procedure/beleid m.b.t. evaluatie van het duurzaam inkoopbeleid of relevante stukken in duurzaam inkoopbeleid gemarkeerd
7,8	ISO 14001 certificaat

Definities

Consumptiegoederen en apparatuur:

Producten die gebruikt worden voor het normaal functioneren van de asset en de daaraan gerelateerde diensten. Denk hierbij aan beveiliging, artikelen voor receptie en conciërge, IT-apparatuur en kantoorinrichting, schoonmaak- producten, prullenbakken voor afval en recycling, lampen en filters.

Aannemers die werkzaamheden aan de asset uitvoeren:

Organisaties die een contract met de facility manager/gebouwbeheerder hebben afgesloten om een dienst aan de asset te leveren (zoals schoonmaak, (ver)bouwwerkzaamheden, tuinieren, beveiliging).

CITES:

In de CITES (Convention on International Trade in endangered species of wild fauna and flora) overeenkomst zijn regels opgenomen om dieren- en plantensoorten te beschermen.

Milieumanagementsysteem:

Een milieumanagementsysteem beheerst en verbetert de prestaties van de organisatie op milieugebied. Het borgt een continue cyclus van beleidvorming, monitoring en verbetering van milieurisico's, voldoen aan milieuwet- en regelgeving en de prestaties op milieugebied. Het milieumanagementsysteem is, bij voorkeur, een onderdeel van het gangbare managementsysteem. Via een milieumanagementsysteem wordt structureel aandacht besteed aan milieu in de bedrijfsvoering, en wordt het milieubeheer geïntegreerd binnen de dagelijkse bedrijfsvoering.

Hernieuwbare grondstoffen:

Grondstof uit een bron die wordt geteeld, natuurlijk aangevuld of natuurlijk gereinigd op een menselijke tijdschaal.

Secundaire materialen:

Materiaal afkomstig uit eerder gebruik of uit reststromen van een ander productsysteem, dat primaire materialen of andere secundaire materialen vervangt.

Hergebruikte producten:

Producten die opnieuw worden gebruikt in dezelfde functie, al dan niet na bewerking.

Milieu-impact:

Verandering in het milieu, ongunstig of gunstig, geheel of gedeeltelijk als gevolg van de activiteiten of producten van een organisatie.

Milieuprestatie:

Prestaties met betrekking tot milieueffecten en milieuaspecten.

Losmaakbaarheid:

De losmaakbaarheid is de mate waarin objecten demontabel zijn op alle schaalniveaus, zonder afbreuk te doen aan de functie van het object of de omliggende objecten om zo de bestaande waarde te beschermen.

Schaarse grondstoffen:

Beperkt beschikbaar, op basis van de grootte van de voorraad van een grondstof of materiaal, de winbaarheid en de leveringszekerheid bij geopolitieke of maatschappelijk veranderingen.

Kritieke materialen:

Materiaal met een groot economisch belang en een lage leveringszekerheid.

Social Return on investment:

Aanduiding die in de brede zin wordt gebruikt voor de maatschappelijke meerwaarde die je met genomen of te nemen maatregelen bereikt. Denk aan betere naleving van grondrechten en beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, en versterking van sociale cohesie en solidariteit.

Referenties

- Lexicon circulaire Bouw, CB'23 - Eenduidige termen en definities, 2 juli 2020 - <https://platformcb23.nl/aan-de-slag/2020>
- Een meetmethode voor losmaakbaarheid – Dutch Green Building Council 2021 - <https://www.dgbc.nl/circulair-losmaakbaarheid-196>